

Abilene,

alebo na brehoch Červenej rieky

by Inky 2021

Úvodom

Na zaujímavú zbierku *Kovbojových pravidiel pre svoje dievča* som natrafil pri príprave jedného už dávnejšieho tábora. Zaujala ma. A nie, nie je iba pre dievčatá. Dokonca ani len pre chlapcov a dievčatá. To, čo hovorí, je univerzálne.

Ak chce dievča za manžela kovboja, musí sa zmieriť s tým, že je to kovboj. Nebude z neho ani bankár ani úradník ani muž tráviaci čas na gauči alebo na terase s pivom v ruke. Ak chce byť jeho dievča (a neskôr jeho žena), musí sa prispôbiť. Vlastne by sa mala chcieť prispôbiť! Preto si predsa kovboja vybrala, nie? Ak by chcela bankára, vybrala by sa do mesta do bohatej štvrte a ak by chcela chlapa s pivom v ruke, vybrala by sa na futbal alebo aj niekam inam – určite ale nie na štru texaskú pláň, kde vonia dobytok, vietor šantí v slnkom vybielenej tráve a vzduch sa ozýva krikom zaprášených, do hneď opálených, ošľahaných mužov a žien na koňoch.

Počas života sa v tejto roli *dievčaťa niečoho* ocitáme často. Naším „vyvoleným“ môže byť hoci aj škola... záľuba... šport... práca... samozrejme skauting. Všetko toto sú veci, ktoré sa nezmenia – škola sa nestane zábavným klubom ani skauting dúpäťom videohier. Ani to nechceme. Ak sme si niečo vybrali, tak preto a práve preto, že to je, aké je. My sme, kto sa musíme alebo prispôbiť – alebo rozísť. Prekvapivo tak *kovbojove pravidlá pre svoje dievča* môžu byť dobrou radou aj pre nás, ako uspieť všade tam, kde sme sa rozhodli byť niečomu akoby „dievčaťom“.

P.S.: Do počtu dvanásť som ich doplnil o ešte o päť prísloví mužov a žien kovbojského sveta.

1) „Čokoľvek si oblečieš, je dobré. Naozaj. Máš dost' šiat. A priveľa topánok...“

Si so sebou spokojný? Možno teraz povieš: *Ale hej, som...* Pravdepodobne to povieš preto, že sa to od teba akosi očakáva. Asi podobne, ako na otázku „Ako sa máš?“ sa čaká, že odpovieš „Dobre, v pohode, ide to, ďakujem za opýtanie“ – aj keď to nie je pravda. Usmievame sa, tvárime sa, že sme v pohode, že všetko je v poriadku, lebo by bolo *neslušné*, doslova, keby sme na tieto otázky odpovedali *pravdivo* a začali vyratúvať, ako a v čom sa skutočne máme. To preto, že tí, ktorí sa tak pýtajú, to tiež nemyslia vážne. Je to len zdvorilostná fráza, patrí sa povedať to rovnako, ako sa patrí povedať „Dobrý deň!“ – neznamená to, že by sme naozaj mali záujem o toho druhého človeka alebo boli pripravení sadnúť si, venovať mu čas a naozaj si vypočuť, *ako sa má...*

Možno je dnes v móde a očakáva sa od nás, že budeme mať všetko „na háku“ a „v paži“ a ako „pohodľáci“ len tak vegetovať takí akí práve sme a dokonca očakávať, že celý svet to bude rešpektovať a tolerovať a prispôsobí sa nám, pretože my takí sme, my za to nemôžeme a nakoniec sa nám možno aj páči len tak si hniť, váľať sa, flákať sa... robia to aj ostatní, tak čo?

Ale sám pred sebou takto falošne slušný byť nemusíš. Takže – ako na tom si? Si naozaj so sebou spokojný?

Ak mi teraz úprimne odpovieš: *Ale hej, som spokojný sám so sebou, som v pohode,*“ – tak si ma naozaj vylakal. Odborníci hovoria, že človek začína byť starým vtedy, keď sa *prestane učiť nové veci* – čiže keď začne byť spokojný sám so sebou a začne si hovoriť: No, toto už nie je pre mňa, toto sa mi už neoplatí, na toto už nie som... Nehovor mi, že si –násťročný starec!

Tak ešte raz! Pozri sa na tieto oblasti svojho života:

- skauting
- kresťanstvo / duchovno
- škola / zamestnanie
- šport / záľuba / koníček
- rodina

Ako je Slnko na oblohe (alebo aspoň cez deň bolo a bude), je isté, že v žiadnej tejto oblasti nie si dokonalý, bez chýb, už tam neexistuje nič, v čom by si nemohol porásť, naučiť a niečo nové, byť v tom lepší a dokonalejší!

Možno si povieš: Ale hej, fúra! Ale mne to nevadí! Ja som spokojný! Ale to nehovor, nie, ak nechceš byť smutným starcom v tele mladého človeka! John Ortberg vo svojej knihe *Ak chceš chodiť po vode, musíš vystúpiť z lode* píše: „*Len málo vecí nás fascinuje viac ako rast. Sme*

stvoreni pre to, aby sme rástli a páči sa nám, keď sme svedkami rastu. Na druhej strane je len málo smutnejších vecí ako stagnácia. Všimnite si muža v strednom veku, ktorý svoje večery trávi pred televízorom a sleduje hocijaký šport, aký práve vysielajú. Kedysi len tak sršal krásnymi plánmi do budúcnosti a silnou túžbou zanechať svoju stopu v tomto svete. No niekde uprostred cesty ten oheň pohasol a on sa uvelebil v pohodlí. Jeho sny boli obetované kreslu leňoch a blikajúcim obrázkom na obrazovke. Je príbehom nevyužitého potenciálu. Toto je spôsob, ktorý vedie k stagnácii - nevyužitému potenciálu, nenaplneným túžbam. Vedie to k pocitu, že nežijem svoj život - ten, ktorý som mal žiť. Vedie to k nude, k tomu, čo Gregg Levoy nazýva všeobecným chladom duše.“ (krátené)

Dúfam, že toto nie je Tvoj prípad – vyhasnutý skleslý unudený mladý starec!

Tak ešte raz: Čo ti chýba? Kde cítiš nedostatok? Slabinu?

Možno povieš: No, zišlo by sa mi viac peňazí... a nový mobil a tablet a počítač... a oblečenie, niečo na seba... a lepší bicykel... a nové korčule... A presne o tom *pravidlo kovboja svojmu dievčaťu*, ktorým dnes začíname, je! Človeka nerobí veľkým a šťastným a plným radosti to, čo má, ale to, čím je! *Predstav si to ako tých vyšportovaných svalnatých modelov alebo fešné modelky na internete! Sú vymakaní, sú takí. Preto budú dobre vyzerat' v čomkoľvek. Jedno, či ich oblečiete do značkového oblečenia alebo do vreca od zemiakov, jedno kam ich postavíte – všade budú vyzerat' perfektne, pretože prinajmenšom čo do tela perfektní sú. A naopak, zober si nejakého „tučka“ alebo „buchtu“ – a žiadne šaty ich inými neurobia, aj keby každá handra na nich stála 1000 eur! To isté hovorí kovboj svojmu dievčaťu: máš dost' šiat, jedny rifle a jedno tričko bohato stačia. A máš priveľa topánok – úplne stačia kovbojské čizmy! To, čím si, sa neukáže v tvojom šatníku, ale na tom, ako si poradíš na koni, ako zvládneš laso, čo si počneš, keď sa ti splaší teliatko a ako sa budeš niesť po desiatich hodinách v sedle! A ver mi – žiadne šaty ani žiadne iné veci na tom nič nezmenia! Žiaden tablet, žiadne oblečenie, žiadne veci z teba neurobia lepšieho človeka. Často skôr naopak. Ak si vymakaný, budeš taký aj na starom lacnom bicykli. Ak nie si, ani karbónový rám a prémiová výbava na tom nič nezmenia!*

Tak ako – pripustíš, že sú veci, v ktorých by si mohol rásť? A že keby si to urobil, urobilo by to Tvoj život lepším? Zažil by si viac radosti? Slobody? Dokonca cítiš v sebe pokušenie vstať a ísť s tým niečo urobiť?

Ak hej – potom vítaj! Skauting na Teba čaká. Náboženstvo na Teba čaká. Možno šport alebo záľuba, ktorej sa zatiaľ venuješ „len tak“, na Teba čaká. Tvoji rodičia a Tvoja rodina na Teba čakajú. Všade tam čakajú na ľudí, ktorí sa rozhodli pre to, čo jeden vzpierač nazval „*najťažším zo všetkých zdvihov: zdvihnúť svoj zadok z gauča*“ a ísť na sebe pracovať!

ÚLOHA:

- Nájdi si chvíľu času, ticha a samoty. Uvažuj o tom.
- Prebud' v sebe chuť a odvahu urobiť onen najťažší zdvih a začať na sebe skutočne makat'.

2) „Ak si myslíš, že si tučná, tak asi si.

Nepýtaj sa ma.“

Len si to predstavte! *Príde dievča a pýta sa svojho chlapca: Počuj, nie som tučná? A on jej odpovie: Ale nie, miláčik, nie si! Ani náhodou! Máš tú správnu postavu, naozaj! A ona odíde... spokojná? Najskôr vôbec nie. V duchu totiž vie, aká naozaj je. A ak tučná je, tak tučná je. Bodka. Nespokojnosť a zlý pocit jej ostane – a jeho slová na tom nič nezmenia. Možno dokonca ešte zhoršia. Pretože časom ho bude brať stále menej a menej vážne.*

Krátko a stručne, problém sa nevyrieš tým, že ho budeme prehliadať alebo sa dokonca budeme tváriť a ubezpečovať, že neexistuje.

Platí to o skautskej družine – ak máš pocit, že nefunguje ako by mala, tak najskôr naozaj nefunguje, ako by mala. Pýtať sa na to niekoho len preto, aby ťa uspokojil a povedal ti: *Ale nie, si skvelý radca, všetko je v poriadku, to sú maličkosti, družina fahčí jedna radosť* – v skutočnosti teba neuspokojí a problém nevyrieši.

Platí to o tvojom živote. Ak máš pocit, že v niečom máš problém, nedostatky, že ti niečo bráni žiť lepšie, robiť svoju prácu lepšie, dosahovať tvoje ciele rýchlejšie a dokonca aj nejaké väčšie – potom je to najskôr pravda.

Platí to o tvojom vzťahu k Bohu, o Tvojom duchovnom živote.

Platí to o všetkom.

Preto nehľadaj niekoho, kto by ťa utešoval nejakou „milosrdnou lžou“, kto by k tebe bol takto lacno, povrchno a falošne akože „ohl'aduplný“. Miesto toho si sadni, ujasni si, kde a v čom tvoj presne problém spočíva – a začni plánovať, ako ho odstrániš!

ÚLOHA:

Sadni si a pouvažuj o svojich nedostatkoch a slabinách! V čom cítiš, vnímaš, tušíš alebo možno už aj úplne presne vieš, že nie si úplne OK, že niečo ti niečo v danej oblasti bráni naplno sa zapojiť, rýchlejšie napredovať, byť schopnejším, lepším a skvelejším než si, užívať si naplno radosť z rastu a z toho, že si stále lepší a lepší?

Moje slabiny a nedostatky v...:

- ... skautingu:
- ... kresťanstve / duchovne:
- ... škole / zamestnaní:
- ... športe / záľube / koníčku:
- ... rodine:

3) „Ak zistíš, že si sa ocitol v jame, prvá vec je, prestaň kopat“

„Chyby majú moc urobiť ťa niečím lepším, než práve si.“ „Chyby sú tu na to, aby sme sa z nich učili, nie ich opakovali.“ „Pamätaj na to, že tie najväčšie životné lekcie sa učíš v tých najťažších časoch a z najväčších neúspechov!“

Internet je plný podobných výrokov a múdrostí. Najskôr preto, že sú naozaj múdre a pravdivé.

Rozmohol sa nám tu taký neduh – ak sa niekomu niečo nedarí, na vine nie je on, ale zlá spoločnosť, zlí ľudia okolo neho, zlá vláda, zlé školstvo, rasizmus, diskriminácia a ktovie čo všetko ešte. Vzmáha sa nám tu niečo ako *kultúra obetí* – ľudia, ktorí takto vidia svet, ktorí seba chápu ako obeť a čakajú, že im niekto príbehne pomáhať, utešovať ich, dokonca vyriešiť ich mizériu...

Neprijemná pravda ale je, že v drvivej väčšine prípadov si za svoje neúspechy a nedokonalosti a neschopnosť môžeme my sami. A to znamená, že aj vyriešiť svoje problémy a dosiahnuť, čo by sme chceli, môžeme zase len my sami. A to je dobrá správa. Nemusíme totiž na nikoho čakať, vieš? Môžeme sa do toho pustiť sami a sami zmeniť, čo zmeniť chceme!

Prvá vec je, prestať robiť a opakovať to a tie postoje, ktoré nás do tej „jamy“ dostali. Ak budeme dookola opakovať to isté, aj výsledky budú vždy tie isté. Chyby a neúspechy sú tu na to, aby nás poučili, kadiaľ cesta nevedie. A ak chceme iné výsledky, musíme začať veci robiť *inak!*

Morgan Scott Peck vo svojom bestselleri *Nevyšliapanou cestou* píše: „Poznám jedného nadaného, ale večne namosúreného muža, ktorý - pokiaľ mu k tomu dám šancu - dokáže s veľkou výrečnosťou a vytrvalosťou hovoriť o tom, čo obmedzuje slobodu našej spoločnosti: o rasizme a sexizmu, o vojensko-priemyslovom komplexe a o obecnej polícii, ktorá ľuďom ako on nedá pokoj, pretože majú dlhé vlasy. [...] Ako dospelí, ak sme fyzicky zdraví, však máme takmer neobmedzené možnosti voľby. To neznamena, že je taká voľba vždy príjemná. Často musíme voliť medzi menším a väčším zlom, ale predsa aspoň túto voľbu urobiť môžeme. Áno, súhlasím so svojim známym, že na tomto svete existujú sily, ktoré obmedzujú našu slobodu. My sa však môžeme slobodne rozhodnúť, akým spôsobom na ne odpovieme a ako sa k nim postavíme. Mój známy sa rozhodol, že bude žiť v oblasti, kde polícia neznáša „vlasatcov“, a napriek tomu si nechá narásť dlhé vlasy. Môže sa slobodne rozhodnúť *inak*: presťahovať sa do mesta, nechať sa ostriať, alebo dokonca kandidovať na úrad miestneho šerifa. Napriek svojej vysokej inteligencii však odmieta existenciu týchto slobôd uznať. Radšej sa sťažuje na nedostatok politickej moci, než aby prijal svoju obrovskú osobnú moc a tešil sa z nej. Hovorí o svojej láske k slobode a o silách, ktoré ju dusia, ale kedykoľvek hovorí o tom, ako je utláčaný, sám sa svojej slobody vzdáva.“

ÚLOHA:

- Vráť sa k svojim slabším a nedostatkom z minula!

- Koľkokrát si zvaľoval vinu za ne na niečo, čo je mimo Teba a vyzúval si sa zo zodpovednosti za to, že si stále taký, aký si?
- Čo si až doteraz urobil pre to, aby si svoje chyby a nedostatky a slabiny prekonal? A ak ešte nie veľa – prečo? Čo v Tebe (nie mimo Teba!) Ti v tom bráni? Aký postoj?
- Stephen Covey vo svojom bestselleri *Sedem návykov vysoko efektívnych ľudí* hovorí, že sú ľudia *reaktívni*, ktorí len ako obeť *reagujú* na to, čo sa okolo nich deje a stála sa len sťažujú a závidia iným – a potom ľudia *proaktívni*, ktorí sami od seba a aktívne *konajú* na tom, aby sa splnili ich ciele a aby ich život bol taký, akým ho chcú mať.
 - Skús nájsť jeden príklad človeka *proaktívneho* a vysvetli, prečo ho za takého považuješ. A rovnako človeka *reaktívneho* a podobne vysvetli svoje dôvody.
 - Úprimne: Kam v tejto chvíli spadáš Ty? Si viac pasívny a reaktívna *obeť* okolia, rodiny, sveta, školy, čohokoľvek a opakuješ, ako sa tu a s tým nedá nič robiť; alebo si človek *aktívny a proaktívny* a prosto pracuješ na tom, aby si sa stal takým a žil to, čo by si chcel?
- Čo by si si po dnešku poradil?

4) „Jediný spôsob, ako hnať stádo rýchlo, je hnať ho pomaly.“

Kovboj vie, že všetko chce svoj čas a svoj diel driny a námahy. Snažiť sa hnať stádo príliš rýchlo znamená, že sa stádo splaší, roztratí a kým sa pozháňa späť, stojí to veľa času a mnoho stratených kusov. Hnať stádo pomaly a rozumne je v skutočnosti omnoho rýchlejšie a efektívnejšie.

Ako súvisí táto múdrosť s nami a hlavne s našim zoznamom nedostatkov z minula?

John Ortberg vo svojej knihe *Život, aký si vždy chcel* píše: „*Rešpektovanie rozdielu medzi tréningom a čírou snahou je kľúčom k transformácii v každom aspekte života. Ľudia si niekedy myslia, že naučiť sa hrať Bacha na klavíri trávením rokov nácviku stupníc a akordov je ťažké. Opak je pravdou. Roky strávené cvičením sú práve tým ľahším spôsobom, ako Bacha zvládnuť. Predstavte si, že sedíte za veľkým krídlom v nabitej koncertnej sále a v živote ste ani chvíľu necvičili. Toto ja určite považujem za ťažší spôsob.*“

Máš zoznam svojich nedostatkov. Čo s nimi?

No, prvá vec je, ujasniť si, ako ich môžeš odstrániť – pretože vo väčšine prípadov sa odstrániť dajú. Iste, existujú prípady, keď je prekážka neprekonateľná – *nikdy nebudeš hráčom NBA s výškou 150cm ani rušňovodičom, ak si farboslepý*. Ak je niektorá prekážka, ktorú si objavil, takáto objektívne *neodstrániteľná*, potom je na čase s danou vecou skončiť a nemárniť v nej zbytočne čas. Dobrá správa je, že v oblastiach, na ktorých naozaj záleží – *skauting, rodina, život s Bohom, život všeobecne* – žiadne neprekonateľné prekážky neexistujú.

Teraz prichádza to hlavné: Aby si ich odstránil, musíš *trénovať*. Musíš na tom *pracovať*. Musíš do toho vložiť svoj čas, námahu a pot.

Bolo by skvelé, keby existovali nejaké skratky, nejaké zázračné šikovné riešenia. Niečo, čo by nám pomohlo dosiahnuť veľké výsledky bez namáhania sa. Ľudia milujú zázračné produkty, ktoré sľubujú schudnutie bez hladovania, svaly bez cvičenia, bohatstvo bez práce, vedomosti bez učenia sa. Ešte viac ich milujú tí, ktorí ich predávajú – vedia totiž, že tento biznis nikdy neskončí. Neexistujú žiadne „zázračné riešenia“ – ale vždy budú existovať ľudia, ktorí to budú skúšať znova a znova a dúfať, že teraz to už konečne vyjde!

Na konci všetkých čaká vôbec nie prekvapujúce zistenie:

Tí, ktorí sa pustili cestou starej-dobrej poctivej práce, po mesiaci na sebe uvideli prvé výsledky, po dvoch mesiacoch si zmenu všimli ich priatelia a rodina, po troch mesiacoch už aj iní ľudia, po roku už boli výsledky pozoruhodné, po piatich rokoch veľké a o desať rokov sú z nich úspešní šampióni a ľudia majú ich obrázky v mobiloch a nalepené na stenách.

Tí, ktorí hľadali rýchlejšie cesty a rôzne šikovné skratky a zázračné riešenia, sú aj od štyridsať rokov stále tam, kde boli na začiatku. Možno ešte trochu horšie, než boli. A určite o dosť chudobnejší... 😊

ÚLOHA:

Sadni si ku každej oblasti napíš, čo musíš urobiť a koľko ťa to bude stáť tým starým-dobрым spôsobom, čiže poctivou prácou, učením sa a tréningom, aby si odstránil slabiny a nedostatky, ktoré tam máš a aby si v nej bol perfektný!

Aby som odstránil svoje slabiny a nedostatky, musím urobiť a bude ma to stáť toto v...:

- ... skautingu:
- ... kresťanstve / duchovne:
- ... škole / zamestnaní:
- ... športe / záľube / koníčku:
- ... rodine:

5) „Ak sa ti zdá, že niečo za tú námahu nestojí, tak zrejme naozaj nestojí.“

„Rozhodnutie stať sa členom Skautského hnutia je dobrovoľným aktom a tiež uvedomenie si, že to, čo Hnutie ponúka mladým ľuďom – jeho výchovná ponuka – nemusí vyhovovať každému. A teda hoci všetci mladí ľudia môžu byť členmi Skautského hnutia, sú takí, ktorých z akéhokoľvek dôvodu skauting nezaujme, alebo sa nedokážu stotožniť s jeho základnými princípmi. [...] Voľba a konečné rozhodnutie – stať sa členom či nie – je v rukách mladého človeka, ktorý jediný môže rozhodnúť, či je alebo nie je schopný prijať na seba takýto záväzok.“

(The Essential Characteristics of Scouting, World Scout Bureau, 1998).

Tak. Už poznáš cenu svojho úspechu. Je primeraná? Si ochotný ju zaplatiť?

To je dôležitá otázka. V skutočnosti len jedna z týchto piatich oblastí je taká, o ktorej by som povedal, že niet o čom diskutovať – a tou je skutočný duchovný život, skutočný život s Bohom, vzrast v Bohu na stále dokonalejšieho a plnšieho človeka. Keby sme sa rozhodli túto oblasť zanechať, dalo by sa to – ale bolo by to, *ako keby sa športovec rozhodol, že už nebude trénovať a nechce byť silnejší, rýchlejší a lepší, alebo ako keby sa nejaká firma rozhodla, že prestane predávať svoje výrobky, bude ich už len vyrábať, ukladať na sklad, ale s predajom a obchodom končí.* Takéto rozhodnutie by nedávalo zmysel, že? V Bohu existuje dôvod našej existencie ale aj jej naplnenie. Vrchol všetkého, čím ako ľudia môžeme byť, čo môžeme dosiahnuť čo môžeme žiť, je v Bohu. Bez neho by sme síce mohli žiť ďalej, ale asi rovnako, *ako športovec ktorý nešportuje alebo firma, ktorá neomylnne mieri k svojmu bankrotu...*

Ostatné oblasti... Rodina, ak v nej žiješ ako rodičia, je tiež mimo diskusie. Si jej súčasťou a je na tebe, aby si sa na jej živote podieľal stále viac a lepšie. Keď nie pre nič iné, tak aspoň preto, aby si rodičom aspoň trochu vynahradil obrovskú investíciu peňazí, času, námahy a starostí, ktoré do teba za tie roky vložili a vkladajú.

Ak už si väčší a pomýšľáš na vlastnú rodinu – je to možnosť, nie povinnosť. Mnoho ľudí dospelo k záveru, že ich Boh pozýva k inej forme života a inej forme služby, ktorá s rodinou neráta. Je to tiež jedna z možností.

Skauting, škola, záľuby,... – to všetko sú veci úplne nepovinné. Skauting sám si uvedomuje, že nemusí vyhovovať a v praxi ani nevyhovuje všetkým, ako sme to práve počuli veľmi oficiálne z úst *Svetovej skautskej organizácie*. Nemá zmysel robiť ho len tak, polovičato. Musíme si ujasniť, čo nám ponúka, či to chceme, či nám za to stojí a či sme ochotní investovať svoj čas, námahu a prostriedky do toho, aby sme boli dobrými skautmi a skauting v našom živote prinášal svoje ovocie. Lebo ak nie, nemá zmysel naň mrhať časom a „robiť ho“ len lážo-plážo, takže neprinesie žiadne alebo len malé výsledky! Rovnako to platí o našich záľubách – klavír, futbal, výtvarná, parkour,... ale aj o škole, na ktorú sme sa prihlásili a kde študujeme, alebo zamestnaní, ktoré sme si vybrali. Ak sa nám zdá, že nám tieto veci nestoja za tú námahu, potom, v našom

konkrétnom prípade, najskôr naozaj nestoja. Potom je na čase s nimi skončiť a miesto nich investovať svoj čas a námahu do toho, čo má budúcnosť, pretože nám to za to stojí!

ÚLOHA:

Prejdi si svoje minulé zistenia, koľko by ťa stálo, byť v každej tejto oblasti v tom, čo v nej robíš, naozaj super a skvelý! Stojí Ti to za to, za tú námahu? Chceš to naozaj tak veľmi, že si ochotný na to všetku tú drinu a prostriedky vynaložiť? Alebo nie? A ak nie – čo by Ti v tejto oblasti za to stálo? Čo iné by si si zvolil? Kam by si sa vybral radšej?

- ... skauting:
- ... kresťanstve / duchovne:
- ... škola / zamestnanie:
- ... šport / záľuba / koníček:
- ... rodina:

6) „Zbav sa svojej mačky.

A nie, nie je výnimočná, je rovnaká, ako všetky ostatné.

Pes je lepší, než každá mačka!“

Sú veci, ktoré k cieľu vedú. Sú veci, ktoré k cieľu nevedú. Sú veci, ktoré cieľu prekážajú. *Vieš si predstaviť, čo by si mačka počala v ohrade s dobytkom alebo pri hnaní stáda naprieč nekonečnou prériou? Leda by ju jej panička nosila zavretú v sedlovej taške – ale ju by to zbytočne zdržiavalo od práce a mačka by zbytočne trpela. Mačka a práca kovboja k sebe jednoducho nepasujú a jednému i druhému bude bez toho druhého omnoho lepšie!*

Erich Fromm vysvetľuje, že tajomstvom úspechu je *chcieť jednu vec*. Vo filme *Dobrodruhovia z veľkomesta* starý kovboj Curley vysvetľuje, že tajomstvo šťastného života je *jedna vec*: nájsť *jednu vec*, ktorá je našou vášňou a v ktorej dokonalo vyjadríme a uplatníme sami seba, to, čím a kým sme – a tej sa potom venovať naplno – a ostatné nechať tak. Stephen Covey toto „jedno“ nazýva *Hlasom*, Jim Collins *Konceptom ježka* a v japonskej kultúre sa tomu hovorí *ikigai*. Podobne sa hovorí, že *snaha zapáčiť sa všetkým ľuďom* je spoľahlivá cesta k neúspechu. A zase inde istý profesionálny športovec, kulturista, vysvetľoval, že *len málo ľudí, cvičiacich v posilovni, to dotiahne až na súťaž a dokonca k víťazstvu*. Nie preto, vysvetľuje, že *by nedokázali trénovať a nemali veľké svaly, ale nedokážu diétovať, odoprieť si jedlo, sladkosti, pochúťky, a bez toho sú prasto bez šance*. Všetky tieto rady sa zhodujú v tomto jednom: *musíš si vybrať*. Niečo musíš vziať a prijať to („pes“) – a niečo musíš oželiť a nechať tak a zmieriť sa s tým („mačka“). Nemôžeš všetko. Ak to skúsiš, nakoniec nebudeš mať nič.

Som si takmer istý, že každý z nás dokáže nájsť vo svojom živote asi aj celkom dosť vecí, ktoré v lepšom prípade ho len oberajú o čas, sily a prostriedky, ktoré by mohol omnoho lepšie vynaložiť na dosiahnutie svojich cieľov a odstránenie svojich nedostatkov; v horšom prípade dokonca vyslovene škodia a odporujú našim cieľom – *ako napríklad bola, keď už sme spomenuli kulturistov, vášeň pre alkohol u mimoriadne talentovaného a nadaného slovenského kulturistu Adama Cibul'u, ktorý mal reálne predpoklady uspieť na svetovej úrovni, lenže...*

Nie je možné uspieť, ak nie sme ochotní vzdať sa svojej „mačky“. Tak to je. Ak ti niečo nie je hodné toho, aby si kvôli tomu obetoval svoju „mačku“ – potom sa vráť ku včerajšej téme a premysli, či si miestom toho naozaj radšej nenájdeš niečo iné. A ak sa rozhodneš, že nie, že to naozaj chceš – tak potom nastal čas rozlúčiť sa s tvojou „mačkou“!

ÚLOHA:

Sadni si a v každej oblasti nájsť jednu „mačku“, ktorú je na čase vyhodit' von – a „psa“, ktorým by si ju nahradil a ktorý by ti pomáhal smerovať k Tvojmu cieľu!

Aby som čo najrýchlejšie a najlepšie napredoval k svojim cieľom, rozhodol som sa zo svojho života vyhodit' nasledovnú „mačku“ a nahradit' ju nasledovným „psom“ v...:

- ... skautingu:
- ... kresťanstve / duchovne:
- ... škole / zamestnaní:
- ... športe / záľube / koníčku:
- ... rodine:

7) „Nič sa nenaučíš, ak budeš mlieť ústami. Nikdy neprepas dobrú príležitosť ostať ticho.“

„Veľkú časť ľudského správania tvoria pokusy – aj keď veľmi snaživo maskované - o predvádzanie sa. Chceme urobiť dojem na iných bez toho, aby sme dali najavo, že sa o to pokúšame. Kým závislosť od uznania je už plne rozvinutá nemoc, predvádzanie sa môže byť iba jedným z jej menších príznakov. [... Napríklad] sme na porade v práci. Keď sa debata rozprúdi, v podtexte uvažujeme: „Tu je šanca ukázať každému, koľko toho viem. Toto je šanca povedať niečo takým spôsobom, ktorý jemne podčiarkne moju dôležitosť v práci. Mám šancu niekoho opraviť a ukázať svoju spôsobilosť.““ (John Ortberg, Život, aký si vždy chcel)

Človek sa stáva múdry učením sa. Silný trénovaním. Schopný cvičením.

Sú „machri“, ktorí sa tvária, že akí sú múdri a ako všetko vedia a ako sú v porovnaní s ostatnými bežnými supermani. Niekedy sa zdá, že všetky problémy štátu dokáže vyriešiť hociktorý dedko v krčme pri pive (len vláda a parlament nie). Pohľad na internet ukáže, že v závislosti od toho, čo sa práve deje, je na Slovensku raz päť miliónov epidemiológov, potom hneď na to päť miliónov futbalových trénerov, samozrejme po celý rok päť miliónov teológov a odborníkov na to, čo sa Bohu páči a nepáči a čo si myslí – a ľavou rukou popri tom bravúrne zvládajú ešte zahraničnú politiku, svetovú ekonomiku a obľúbené víkendové zvyky mimozemšťanov...

Lenže človek sa neučí hovorením, ale najprv skromným počúvaním a poctivým štúdiom. Nestane sa silným predvádzaním sa, ale poctivým a skromným cvičením, sprvu možno s váhami, nad ktorými sa machri smejú, až sa za bruchá chytajú.

Simak Clifford v jednej svojej sci-fi poviedke s názvom *Imigrant* hovorí o pozemšťanoch, ktorí po splnení nesmierne prísnych podmienok (IQ 160+ a podobne) odišli na mimozemský, veľmi vyspelý svet Kimon a mysleli si, že tam budú hviezditi. Pravdou bol opak – hrdina knihy časom zistil, že ľudí na Kimon pozývajú kimonské deti, pre ktorých sú ľudia niečo ako zábavné domáce zvieratká. Pozemšťania na Kimone, keď na to prišli, z toho boli zdrvení. Chytala ich depresia. Hanbili sa. Domov radšej písali výmysly o tom, ako úžasne im je a akú dôležitú prácu robia a akí sú sami dôležití – len aby nemuseli s hanbou priznať pravdu. Ale hlavný hrdina objavuje inú možnosť:

„Možno, že to je ten pravý spôsob. Jednať ako dieťa. A čo robí dieťa? Ide spať, keď sa mu povie. Poslúcha dospelých. Chodí do školy... Áno, to je ono! Chodí do školy! Chodí do školy, pretože sa musí veľa učiť. Do materskej školy, aby mohlo postúpiť do základnej školy, potom na strednú školu, aby mohlo na univerzitu. Uvedomuje si, že sa musí veľa učiť, že musí niečo vedieť, než môže zaujať miesto medzi dospelými, a že to učenie nie je žiadna zábava. ... Absolvoval si Zem, aby si sa pripravil pro Kimon. Na Zemi si mohol mať doktorát, ale keď sa dostaneš na Kimon, nie si nič viac než dieťa z materskej školy. ... K tomu sa musí každý dopracovať sám. ... Existuje len jediný spôsob, ako si otvoriť prístup na túto planétu, a to je pokora. Lenže Pozemšťania nie sú pokorné tvory. Už dávno zabudli pravý význam tohoto slova. Ale tu je to iné. Tu človek musí

byť iný. Začne tým, že si povie: Nič neviem. Potom si povie: Chcem vedieť. Nakoniec si povie: Budem tvrdo pracovať, aby som sa všetkému naučil.“

Hovorí sa, že *kto sa pýta, hlúpy vyzerá. Kto sa nepýta* (a miesto toho veľa hovorí), *hlúpy ostáva*. Machri vyzerajú skvelo, ale nie sú. Vedľa nich sa priam strácajú tichí a obyčajní pracanti – ale im patrí budúcnosť. Z nich budú hviezdy a idoly, skutoční veľkí ľudia, nie z oných „machrov“...

Nauč sa byť zdravo pokorný: *Áno, nie som majster sveta. Áno, je veľa toho, čomu nerozumiem a čo neviem. Áno, musím sa veľa učiť. Áno, potrebujem veľa počúvať – ľudí, ktorí sú starší, múdrejší, skúsenejší než ja. Áno, musím sa naučiť mlčať a pracovať namiesto machrovania a predvádzania sa, že ako všetko viem a všetko dokážem a že ako som vo všetkom ten najmúdrejší na svete*. Dnes je machrovanie veľmi rozšírená choroba!

„Isidor Rabi, jadrový fyzik a nositeľ Nobelovej ceny rád rozprával príbeh o tom, ako mu jeho matka po jeho návrate zo školy nekládla tradičnú otázku „Čo ste sa dnes učili?“ Namiesto toho sa ho pýtala: „Izzy, položil si dnes dobrú otázku?““ (Lubica Sobihardová, *Ústretová komunikácia*)

ÚLOHA:

- Pozri sa na seba. Vystupuješ a správaš sa skôr ako niekto, kto si priznáva svoje limity a nedostatky, kladie otázky, pýta sa, zaujíma – aj keď možno pri tom naozaj vyzerá, akoby bol nejakým hlupáčikom, keď všetci okolo len púšťajú múdre hlášky a tvária sa, ako skvelo všetkému rozumejú? Alebo aj ty patíš skôr k tým machrom?
- Počúvaj sám seba – spomeň si na to, ako vyzerali tvoje bežné rozhovory. Bol si viac ten, kto počúva, pozoruje, učí sa, usiluje sa chápať a porozumieť? Alebo si miesto toho využíval reč a slová na to, aby si všetkým ukázala (ako to trefne opísal Ortberg), aký si skvelý a vtipný a úžasný a aké máš skvelé názory?
- Keď si diskutoval, hoci aj tu na tábore – naozaj si počúval, čo Ti druhý hovorí, snažil sa ho pochopiť, porozumieť a neskôr dôkladne zvážiť, čo hovorí? Alebo si už v duchu uvažoval nad tým, aký skvelý argument a úžasnú odpoveď mu dáš, jeho odpálkuješ a svoje názory presadíš, lebo sú tvoje?
- Najbližší deň si daj vedome záležať na tom, aby si neprepásol žiadnu dobrú príležitosť mlčať, počúvať a učiť sa!
- Večer sa pozdieľaj, aké to bolo. Dokázal by si takto fungovať už stále? Mal by si...

8) „Ak sa pýtaš na niečo, na čo by radšej nedostala odpoveď, rátaj s tým, že dostaneš odpoveď, ktorú by si radšej nepočula.“

„Často o sebe hovoríme, že nie sme ničím, že sme úbohosť sama a smeti sveta, ale bolo by nám veľmi ľúto, keby nás niekto vzal za slovo alebo povedal iným, že sme naozaj takí, ako o sebe tvrdíme... Tvárime sa, že chceme byť tými poslednými v spoločnosti a sedieť úplne na konci stola, ale len preto, že sa takto chceme ľahšie dostať na ten horný koniec.“ (sv. František Saleský)

K otázkam patria odpovede. Ak sa pýtaš, ľudia ti budú odpovedať. Si ale Ty sám na odpovede pripravený?

Asi to poznáš: *Frajer niečo robí a pýta sa: No čo? Ako mi to ide? A niekto mu povie: No, nie veľmi. Vlastne ti to ide celkom mizerne. A on sa urazí a odvrkne: No, ty mi máš najmenej čo hovoriť!* Prečo? Prečo takáto reakcia? Pretože on nechcel počuť *odpoveď*. On chcel počuť *pochvalu*. Ocenenie. Obdiv. Je mu fuk, či je to pravda alebo nie, či je to úprimné alebo nie. On vlastne netúži po pravde – rovnako ako netúži skutočne *byť* dobrý. On takým iba chce *vyzerať*. A tak len hľadá všetky príležitosti, ako na seba upozorniť a ako získať uznanie a obdiv iných.

Včera si sa rozhodol stať *učenikom*, ako tomu v kresťanstve hovoria. Žiakom. Jednoducho človekom, ktorý si uvedomuje, že nie je ani dokonalý ani bezchybný, ale chce byť stále lepší. Učí sa. Pýta sa. Trénuje. A, áno, *počúva*. Chce počuť pravdu.

Niekedy na takéhoto človeka natrafiš. *Napríklad na športovisku alebo vo fitku. Ale hej, aj tam sú frajeri – predvádzajú sa, balia dievčatá (alebo dievčatá chalanov), všetkým do všetkého kibicujú, hádžu okolo seba múdre rady a ak ich niekto skritizuje, do krvi sa urazia. Ale sú tam, kde-tu, aj skutoční športovci, ktorí chcú naozaj dobrý, silný a perfektní byť. Preto počúvajú svojho trénera. Učia sa a trénujú. Ale počúvajú pozorne aj názory všetkých ostatných. Sú vďační, ak ich niekto upozorní na to, že v niečom ešte majú slabiny alebo že niečo robia zle. Nad všetkým dôkladne uvažujú – a ak usúdia, že ten druhý má pravdu, zariadia sa podľa toho. Vedia totiž, že na pravde záleží. Netúžia po lichotení a prázdnom „Si super!“, „Ohromné!“, „Perfektné!“, „Vyzereáš skvelo!“ Chcu počuť pravdu.*

Určite by si mal nájsť takúto atmosféru v *Cirkvi* alebo v spoločenstve kresťanov či duchovne žijúcich ľudí – podstatou každého duchovného života je totiž vedomie, že ešte len potrebujem nájsť, objaviť a spoznať to, čo ešte nepoznám, *duchovnú Realitu, ktorá ma presahuje (čiže Boha)* a osvojiť si postoje a umenia a stať sa niečím a niekým, kým ešte nie som (*duchovne zrelý človekom alebo, ako hovoria kresťania, synmi a dcérami Boha na obraz Boha*). Všade tam si môžeme do očí hovoriť pravdu a nezáleží na tom, či je príjemná alebo nepríjemná, ale len na tom, že je to úprimná a pravda!

Určite by si mal tento postoj nájsť aj v *skautingu* – pretože aj skauting je cesta sebazdokonaľovania. Nestali sme sa skautmi preto, že sme už dokonalí, ani preto, aby sme sa predvádzali, ale preto, aby sme si uvedomujeme, koľko nám toho ešte chýba a aby sme sa učili. Preto sme vďační aj za každú kritiku, za každé „zhodenie“ od iných – pretože rovnako túžime po pravde a po úprimnosti, ktoré nám pomôžu rásť a dobrými, zručnými a silnými sa nielen *javiť*, ale aj skutočne *stávať*!

ÚLOHA:

- Porozprávajte sa o tom medzi sebou (v družine, v típku,...). Je naozaj skauting takýmto miestom?
- Zhodnot' sám seba. Dokážeš prijímať pravdivé odpovede? Aj to svedčí o tom, či si v srdci už *učeník*, ktorý sa učí a trénuje a raz bude veľký, silný a schopný; alebo či v Tebe ešte stále pretrváva duch *frajerstva*, keď Ti je stále bližšia príjemná nepravda, než nepríjemná pravda, po ktorej sa cítiš znechutený, zranený, dotknutý, urazený, zhodený či niečo podobné!
- Čo urobíte – Ty sám? Tvoja družina? Dokážete byť k sebe hoci aj drsne a „brutálne“ úprimní a oceňovať to – namiesto *precitlivenosti*, ktorá sa dnes okolo nás stále viac nosí?

9) „Nesnaž sa so mnou rozprávať o svojich záležitostiach, ak nie si rovnako pripravená diskutovať so mnou o srsti na nohaviciach, nábojoch do brokovnice a oleji na sedlo.“

Čítal som príbeh o starej žene. Raz ju ktosi navštívil a všimol si, že na poličke mala knihy o bagroch, buldozéroch a nakladačoch a potom, myslím, o architektúre či niečom podobnom. Zadivil sa na d tým, nie sú to predsa len téme bežné pre ženu v rokoch na dôchodku. Ona mu vysvetlila, že jeden jej syn pracuje s takýmito strojmi a druhý je architekt. Aby im rozumela a mohla sa s nimi zhovárať o ich živote, rozhodla si tieto knihy kúpiť a naštudovať si aspoň základy jedného a druhého, aby im rozumela.

Ježiš Kristus raz povedal: „Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im. Lebo to je Zákon i Proroci“ (Mt 7, 12). Chceš, aby sa ľudia zaujímali o Teba? Zaujímaj sa To o nich! Chceš, aby ľudia počúvali Teba? Počúvaj Ty ich! Chceš, aby boli Tvojimi dobrými priateľmi? Buď Ty dobrým priateľom im! Toto je naozaj návod na to, ako byť dobrou partiou, dobrou skautskou družinou, dobrou farnosťou, dobrou rodinou...!

Ale je v tom ešte niečo!

Kovboj sa zaujíma o kone, dobytok, pištole... ona o oblečenie, hudbu, aranžovanie ikebany. Mohli by sa jeden druhému smiať. Mohli by jeden druhým pohrdať. On by mohol pre ňu byť hlúpy koňák, ktorý nerozumie ničomu jemnejšiemu než je býk či brokovnica. Ona by mohla byť pre neho hlúpa fíflena, ktorá sa bojí špiny a prachu a stále melie len o farbách a kvetinkách. Ale môže to byť aj inak. Ona si povie: Ak môj chlapec týmto žije a miluje to – potom na tom musí niečo byť! Chlape, ukážeš mi to? Naučíš ma to? Aj ja to chcem zažiť! A on si povie: Ak moje dievča trávi toľko času nad tou ike... – ako sa to volá? Ikebina? Ikebaňa? – tak potom na tom musím niečo byť! Hej, kočka, ukážeš mi to? Naučíš ma to? A na konci sú obaja bohatší, ich život je bohatší a majú k sebe bližšie, než mali predtým.

Toto je jedna z krásnych vecí na tom, keď sme dost' zrelí na to, aby sme takto k sebe pristupovali. Nie ako machri, ktorí sa vyťahujú jeden nad druhého, ale ako žiaci, učenici, pútnici na spoločnej ceste, na ktorej počúvame jeden druhého, učíme a jeden od druhého, obohacujeme sa navzájom.

ÚLOHA:

- Dokážeš počúvať – a namiesto odmietania, vysmievania, pohrdania chápať a učiť sa od druhých?
- Ak chceš, aby sa iní k Tebe správali nejakým spôsobom – správaš sa k nim najprv Ty sám takýmto spôsobom? Ako hovorí Stephen Covey vo svojom bestselleri *Sedem návykov*

vysoko efektívnych ľudí – snažíš sa *najprv* vypočúť druhých a pochopiť ich a až *potom* si dáš záležať na to, aby aj oni mohli spoznať, vypočúť Teba a porozumieť Ti?

- Platí to aj vo vzťahu k Bohu? Usiluješ sa *najprv* Boha počúvať a rozumieť Mu (či už cez Bibliu alebo knihu, alebo vo vnútornej modlitbe a cez vnuknutia Ducha) – a nielen Mu vždy vychrliť, ako sa cítiš Ty a čo od Neho potrebuješ Ty a čo a ako by mal robiť On?
- Urob si zoznam členov svojej družiny a ku každému si napíš, čo nové si sa od neho už naučil – a čo nové sa od neho naučiť môžeš? Ako sa môžete vzájomne obohatiť?

10) „Sú chvíle, keď na teba nemyslím.

Zmier sa s tým.“

Alebo inak: Nie si stredom Vesmíru. Tak si to o sebe nemysli. Nečakaj, že všetko sa bude točiť okolo Teba. Že všetci sa budú na zavolanie starať a zaujímať len o Teba.

Alebo ešte inak: Nauč sa byť sám so sebou. Sám sebou. Toto je, mimochodom, jeden zo znakov *dospelosti*. Dieťa nedokáže prežiť samo. Vyžaduje stálu starostlivosť, ochranu, prítomnosť dospelých. Ale dospelý to už dokáže. Už dokáže byť aj sám a nezrútiť sa z toho.

Cleese Skynner vo svojej knihe *Život a ako v ňom zostať nažive* píše o zdravých a šťastných manželstvách toto: „Jeden význam slova „láska“ je túžba po blízkosti. Ale blízkosť môže znamenať dve veci. Môže znamenať radosť z dôvernosti, ale tiež závislosť, pocit takej väzby k druhému človeku, že zaobísť sa bez neho je veľmi ťažké. Pre určitých ľudí láska skutočne znamená ľpenie, neustálu potrebu mať toho druhého pro seba a utrpenie, keď partner nie je nablízku. A z toho, samozrejme, často pramení i sebeckosť a žiarlivosť. [Zdravé rodiny] obsahujú blízkosť a súčasne aj odstup. V týchto rodinách bývajú ľudia schopní veľkej dôvernosti a silných citov. Zároveň ale pociťujú i sebestačnosť a dôveru v seba samých, takže jeden druhého zase až tak zúfalo nepotrebujú. Keď sú na čas od seba odlúčení, vyrovnávajú sa s tým perfektne. I v takej situácii sú schopní sa plne radovať zo života. Samozrejme, že pri odlúčení na partnera s láskou spomínajú, samozrejme im myšlienka na neho robí veľkú radosť a vzbudzuje v nich dobré pocity. Partneri si však nechýbajú v tom zmysle, že by sa v takýchto situáciách cítili biedne, že by sa nemohli radovať zo všetkého, čo sa práve deje okolo nich.“

Ak si závislý na iných, ak stále potrebuješ okolo seba spoločnosť, ak sa osamote nudíš alebo potrebuješ stále nejaké rozptýlenie – len tak surfuješ na nete alebo hráš nejakú hlúpu hru alebo dookola krútiš a ťukáš do nejakej „antistresovej hračky“ – to je zlé. Veľmi zlé. Znakom toho, že už naozaj rastieš a prestávaš byť malým deckom je to, že máš stále niečo na práci – pretože na sebe pracuješ, pretože rastieš, pretože máš v skutočnosti príliš málo a nie príliš veľa času na to všetko, čo chceš dosiahnuť. O lingvistovi a profesorovi na Evanjelickej teologickej fakulte v Bratislave Jánovi Grešovi sa vedelo, že sa ročne učí vždy jeden nový cudzí jazyk, aby si udržiaval myseľ vo forme. Keď na zastávke električky stretol svojich študentov, vždy ich karhal: Čo tu len tak márnite čas? On sám vždy so sebou nosil vo vrecku knižku a kedykoľvek sa mu naskytol čas, vytiahol ju a študoval – bez ohľadu na to, že už mal bezmála šesťdesiat rokov. Stále sa učil, stále študoval.

Skauting Ťa vedie k tomu, aby si sa takýmto človekom stal – na jednej strane *dieťaťom a žiakom*, ktorý si uvedomuje, koľko mu ešte chýba a koľko veľa ešte musí spoznať a naučiť sa a osvojiť si a natrénovať a dychtivo sa do toho všetkého vrhá; a na druhej strane *dospelým človekom* v tom zmysle, že sa vie o seba postarať, sám na sebe pracuje, vie, ako využiť čas a možnosti, ktoré má a nie je závislý na tom, aby ho stále niekto obveseľoval a stále sa mu niekto venoval a stále pre neho vymýšľal nejaký „program“, pretože inak „sa nudí“...

Náboženstvo, Cirkev, ťa tiež vedie k tomu istému – aby si v spoločenstve ostatných, ale so svojou vlastnou zodpovednosťou a rozhodnutý išiel cestou duchovného rastu a nečakal, kým nejaký farár alebo animátor alebo katechéta zorganizuje niečo, „čo ťa baví“ a kde „sa nenudíš“ a „je tam zábava“!

ÚLOHA:

Dnes pouvažuj nad dvomi vecami:

- Dokážeš byť sám a bez toho, aby pre teba niekto robil nejaký program – a pritom si to užívať a nenudiť sa?
- A tento svoj čas – naozaj ho využívaš? Dokonca cítiš, že máš málo času a nesmieš nám mrhať, lebo máš toľko vecí, ktoré Ťa zaujímajú, toľko toho, čo sa chceš naučiť, čo chceš urobiť, v čom chceš podrásť a čo trénuješ? Alebo sa niekedy (často?) iba tak váľaš a flákaš?
- Čo by si si Ty sám sebe odporučil urobiť a na sebe zmeniť?

11) „Nakupovanie nie je šport!“

Toto pravidlo *kovboja svojmu dievčatú* môžeme chápať rôzne – ale jeden význam je aj to: Nakupovanie nie je šport. Nie je to niečo, kde musíš iných tromfnúť a nie, nedávajú sa tam žiadne víťazné ceny ani vence tomu, kto nakúpi viac a minie viac peňazí.

Alebo inak: Musíš odlíšiť, čo je dôležité a čo nie. *Napríklad v škole, pre niektorých je dôležité vyzerat' tam ako frajeri a machri a baliť kočky (a kočky zase fešákov) a smejú sa „šprtom“ a „bifľošom“.* Lenže škola skončí a firma, v ktorej chceš pracovať, sa nebude pýtať, koľko dievčat si zbalil alebo chalanov namotala a akým frajerom či machricou ste boli, ale bude chcieť vidieť tvoj diplom – najlepšie hodne červený a z nejakej hodne prestížnej akadémie! Dokonca keď si budeš zakladať svoj biznis, potiahnu ťa zručnosti, ktoré si si osvojil a vedomosti, ktoré si sa naučil, a nie to, akým frajerom si na škole bol!

Skauting je napríklad dôležitý – nie preto, že je tam zábava (a dievčatá a chlapci), ale preto, že ak ho robíš správne, pomôže Ti stať sa dospelým, vymakaným a úspešným mužom alebo ženou.

Náboženstvo je dôležité – pretože ak robíš správne to správne, otvorí ti bránu do sveta netušených možností a netušených schopností a Tvoj život vynesie na úplne inú rovinu, neporovnateľnú s čímkoľvek iba „pozemským“, je to, *ako keby si bol od narodenia slepý a zrazu Ti niekto vráti zrak a Ty objavíš celý nový vesmír farieb a obrazov a všetkého.*

Sú aj ďalšie veci, skutočne dôležité – a rovnako mnoho vecí nedôležitých. A v tých dôležitých veciach je tiež veľa vecí nedôležitých – napríklad v tvojom skautingu Ti asi veľa nepomôže to, že si bol na všetkých *hranolkoviciach* a *palacinkových párty*, ak sa zároveň nebudeš venovať tomu podstatnému – rovnako ako v náboženstve Ti len málo pomôže to, ak budeš z prvej lavice oslňovať fešného mladého kaplána a hviezdiť na gitare v chválovom stretku, ale zároveň nebudeš brať vážne to, čo je podstatou duchovnej cesty... A tak je to v našom živote vo všetkom.

Možno si povieš: Ale čo je na tom zlé? Dobre, sú to zbytočnosti – ale je to zábava! Baví ma to! Tak prečo to nerobiť? Človek by si mal užiť života!

Máš pravdu. A práve preto by si to robiť nemal! A hneď ti poviem, prečo!

Existuje jedno pravidlo, pomenované podľa talianskeho ekonóma Alfréda Pareta. Hovorí, že *20% vhodne zvolených vecí nám prinesie 80% všetkých výsledkov.* Mohli by sme to povedať aj inak: 10 rokov tvrdej driny na začiatku (toľko trvá, kým sa v niečom staneš naozaj majster a expert) ti prinesie plus, mínus 60 rokov ovocia a užívania si neskôr. Alebo ešte kratšie: Ľudia, ktorí si vyberú na začiatku 20% zabávania sa, zvyčajne platia za to zvyšnými 80% svojho života. A ľudia, ktorí na začiatku obetujú 20% svojho života tvrdej práci, učeniu sa a tréningu, si potom môžu, už ako majstri a experti a úspešní ľudia, vychutnávať zvyšných 80% svojho života. Takže – áno! Práve preto, že si chceš užiť život – a my tiež chceme, aby si si ho užíval – nie je čas na zbytočnosti a na márnenie času! Nie prv, kým sa zo *začiatočníka* nestaneš *majstrom*. Potom si môžeš užívať ovocie tejto svojej námahy po celý ďalší život!

ÚLOHA:

- Nie sú náhodou v týchto oblastiach:
 - ... skauting
 - ... kresťanstvo / duchovno
 - ... škola / zamestnanie
 - ... šport / záľuba / koníček
 - ... rodina

... veci, ktoré sú vedľajšie, nepodstatné, ale Ty im zbytočne venuješ veľa, možno dokonca až príliš veľa pozornosti, času a úsilia, dokonca na úkor toho, čo je možno na pohľad „nudné“ – ale zato dôležité a podstatné?

- Čo zo svojho života odstrániš – ktoré veci, ktoré postoje, ktoré zvyky, možno neperspektívne záľuby a podobne? Najlepšie, ak si urobíš zoznam – ako sa Tvoj život zmení, keď sa vrátiš z tábora domov? Môžeš niečo zmeniť už tu, na tábore?

12) „Nikdy si neostrihaj vlasy. Nikdy!“

Človek to aj chápe. *Predstav si krásnu devu, oblečenú v kockovanej košeli, na rukách rukavice z jemnej kože, na sedle zavesené laso, na hlave stetson, ako sa ženie na koni pozdĺž stáda a záplava zlatých vlasov vlaje za ňou...* Prečo by si mala chcieť ich ostrihať? Aby vyzerala ako chlapec, ako muži okolo nej? Ale prečo? Prečo by niečo také mala chcieť? Jej chlapec kovboj by jej povedal: *Vybral som si ťa preto, že si žena – chlapov mám okolo seba na mraky! Milujem ťa, lebo si žena! Si perfektná, lebo si žena – a ak chceš byť ešte perfektnejšou, buď ešte viac ženou! Mužov je tu na mraky a mužské veci zvládneme každý lepšie, než ty kedy dokážeš – ale ty vieš a dokážeš a môžeš veci, ktoré nikto z nás nevie ani nedokáže! To je tvoja sila, tvoja veľkosť, tvoja jedinečnosť! Nepretekaj sa s nami! Buď tým, čím my nikdy byť nedokážeme, ale ty áno!*

Muž sa nestane dokonalým tým, že sa bude snažiť byť ženou ani žena sa nestane dokonalou tak, že sa bude snažiť byť mužom a napodobňovať ich či dokonca s nimi súperiť – *rovnaako, ako z auta nikdy nebude dokonalé lietadlo ani z lietadla dokonalé auto.*

Najlepšia cesta, ako uspieť, ako dosiahnuť veľkosť, ako sa rozvinúť do podoby hodnej obdivu, ktorá nám na oplátku prinesie radosť a rozkoš z rastu, z úspechu, z prekonania seba, z víťazstva, z približovania sa k dokonalosti, je rozvinúť čo najviac to, čím sme, svoje danosti a svoje schopnosti, nadanie a predpoklady! V opačnom prípade, ak sa pokúsime o opak... *profesor filozofie na katolíckej bohosloveckej fakulte v Bratislave Silvester Šoka občas utrúsil poznámku o kňazoch, ktorí boli „najlepšími kňazmi medzi poľovníkmi a najlepšími poľovníkmi medzi kňazmi...“* – čo znamená, že v praxi boli mizerní aj jedno, aj druhé. *Potetované strašidlo* nikdy nerozvinie možnosti a schopnosti, ktoré ako žena má a nedosiahne veľkosť a výšiny, ktoré by dosiahnuť mohla, bude len nedokonalou napodobeninou muža – podobne ako *chlapec hrajúci sa na zšenštilého papagája* nikdy nedorastie do tej mužnosti, ktorú obdivujeme, bude len nešikovnou napodobeninou ženy. Ale platí to všeobecne! Nestaneš sa super skautom tak, že sa budeš snažiť byť „najlepším skautom medzi gamermi a najlepším gamerom medzi skautkami“ – ani nedosiahneš výšiny života s Bohom tak, že sa budeš snažiť byť „najlepším katolíkom medzi futbalistami a najlepším futbalistom medzi farníkmi“.

ÚLOHA:

Sú najdôležitejšie otázky v živote človeka, zvané *existenciálne* – skús nad nimi pouvažovať a odpovedať si na ne:

- **Kto som?** Muž (žena), katolík (evanjelik, metodista,...), skaut,... čo ešte?
- **Kam patrím?** Kde je moje prirodzené miesto, kde som doma – ako človek, muž či žena? Ako kresťan (duchovne žijúci človek)? Ako skaut?
- **Kam smerujem?** Čo je pre mňa prirodzené? Ako vyzerá v týchto oblastiach dokonalosť, ktorú môžem dosahovať? Ako by v mojom konkrétnom prípade mohol v mojom podaní vyzeráť dokonalý muž (dokonalá žena), dokonalý skaut, dokonalý kresťan (duchovne žijúci a rozvinutý človek) – všetko na môj spôsob a s využitím svojich talentov a daností

a predností a „darov od Boha“, ktoré v každej tejto oblasti mám? Aké možnosti, schopnosti a potenciál mi to dáva, ako sa konkrétne ja môžem stať veľkým mužom (ženou)? Veľkým a zrelým skautom? Veľkým a zrelým kresťanom (duchovne žijúcim človekom)? Nesnaž sa v tomto kopírovať iných, ako hovorí pápež František o kresťanstve, *svätosť každého človeka je jedinečná a neopakovateľná, nikto z nás nemá a ani nemôže kopírovať svätosť a cestu niekoho iného!* Buď v tomto tým, čím si, buď sebou a staň sa svojim *dokonalým ja!*

- **Čo chcem?** Ako konkrétne využijem všetky tieto danosti, čo presne idem urobiť, aby som svoj potenciál naplnil v skutočnej *sebaaktualizácii*, aby som v každej tejto oblasti i ako osobnosť „*dokázal so svojimi schopnosťami to najlepšie, čo mi okolitý svet dovolí*“ (Kurt Goldstein, *nemecký neurológ a psychiater, vytvoril holistickú teóriu organizmu*)?
- **Čo teda urobím?** Ako využijem svoj čas tu, na zemi, aby som toto dosiahol? Ako rozviním to, čím som, do najväčšej možnej dokonalosti? Ako naložím so svojim životom?

Nikdy a kvôli ničomu neprestaň byť tým, čím vo svojej prirodzenosti si. Tam sú a tam ležia všetky tvoje najsilnejšie stránky a najsilnejšie talenty. Tam je cesta k tomu, aby si dosiahol na skutočnú veľkosť. Nikdy sa nesnaž byť niečím iným, nikdy sa nesnaž mechanicky napodobňovať niekoho iného. Nezostaň *takým*, aký si, ale súčasne zostaň *tým*, čím si. Nauč sa rozlišovať tieto dve veci a využiť to, *čím* si, aby si rástol a nezostal navždy *takým*, *akým* si!